

Režemo li granu na kojoj sjedimo?

Opet broj započinjemo temom o održivom razvoju (vjerojatno se nećete sjetiti pa podsjećam da je to zadnji put bilo u broju 4 iz 2015. godine u kojem je **Dunja Andić** pisala o, uglavnom tankim, kompetencijama učitelja u odgoju i obrazovanju za održivi razvoj). U međuvremenu se stvari nisu bitno popravile, barem sudeći prema rezultatima prilično temeljitog *pretresanja* studenata različitih nastavnčkih usmjerenja i pedagogije što su ga obavile i o tome napisale članak (i) za *Napredak* **Andreja Bubić** i **Tonća Jukić**. Studenti su u okviru fokus grupa, vođeno raspravljali o svojim znanjima, stavovima i ponašanjima vezanima uz *održivo življenje*, tj. stil života koji je usklađen s postojećim eko – kapacitetima. Znanja baš i nemaju, premda izvještavaju o različitim oblicima svog ekološki i socijalno osviještenog ponašanja: volontiraju, razvrstavaju otpad, ne rasipaju vodu..., ali jesu zainteresirani za učenje i za veći vlastiti angažman. Dakle, trebamo im to omogućiti! Nažalost, često se može čuti, i to ne samo od studenata, kako se time ne treba zamarati jer, kao, sâm ionako ne možeš napraviti skoro pa ništa. A poslije mene – potop, baš me briga. Zapravo u naslovu ne bi ni trebao biti upitnik; jasno je da režemo granu na kojoj sjedimo no nećmo mi s njom *bubnuti* nego – naša djeca i unuci. Jako utješno.

Martina Kolar Billege i **Kata s. Amabilis Jurić** upitale su dvjestotinjak učiteljica i učitelja zašto su se opredijeli za zvanje učitelja i što ih potiče da u tom zvanju ustraju. (A što biste vi odgovorili?) Dobivene su odgovore kategorizirale s obzirom na sljedeće kategorije: ljubav; biti; kreativnost ili stvaralačka djelatnost; empatijsko razumijevanje učenika; otvorenost, prihvaćanje sebe i drugog; intelektualne i karakterne osobine; smisao i mudrost; razumijevanje; odgovornost; sloboda; moralnost). Ovdje su te kategorije popisane prema dobivenom rangu, tj. najviše odgovora vezano je uz ljubav prema djeci i prema prenošenju znanja a onda onih vezanih uz temelje vlastitog postojanja... Što me sad podsjetilo na jednu situaciju od prije neke dvije godine; unuk mi je tada imao pet i pol. Igrao se na terasi a kći je s dvije svoje prijateljice imala *male ženske razgovore*. Nisu puno obraćale pažnju na njega a i mislile su kako on ne obraća pažnju na njih; bio je posve udubljen u svoju igru. U nekom

je trenutku jedna od njih počela opisivati svog novog *frajera* koji je, naravno, drag, dobar, zgodan i visok – viši od onoga prethodnoga. Čim je to ona izrekla, mali se digao od igračaka, došao do nje i ljutito ju prekorio: *Kako možeš tako pričati?! Pa nije važno jesi li visok ili nizak! – Dobro, dobro, u pravu si. A što je važno? – Važno je da postoji!* – kaže on i vrati se igri a one ostanu u čudu. Pa to i jest najvažnije! I uopće mi ne bi bilo žao da mali jednoga dana odluči biti baš učitelj. Ako se uspije održati na onoj grani...

U svakodnevnom se životu često znaju čuti tvrdnje o tome kako su kognitivne i motoričke sposobnosti skoro pa neovisne varijable. Prevedeno na svakodnevni rječnik to bi glasilo, npr.: *nema on(a) glavu za učenje nego samo za loptu* (ranije se više *lopata* spominjala u tom kontekstu), ili: *ima dvije lijeve ruke ali u školi sve petice*. Je li to doista tako? **Neala Ambrosi-Randić** i Žanet Glivarec su dokazale kako djeca koja su u postupku ispitivanja spremnosti za školu bolje crtala (svejedno kojom rukom) u ispitivanju kognitivnih sposobnosti u petom razredu – imala su značajno bolje rezultate. Ovaj nalaz ima višestruke zanimljive posljedice koje bi vas mogle zanimati bez obzira u kojim ste sve ulogama uključeni u odgoj i obrazovanje.

Prošle smo godine čitali o važnosti suradnje glazbene škole i okruženja u kojem djeluje, a ove godine ista autorica **Martina Prevejšek** iz glazbene škole u Sevnici (mjestu kojeg smo još prošle godine povezivali uglavnom samo s *Liscom*; a ja još dodatno i sa svojom svekrvom), piše o ulozi ravnatelja u toj suradnji. Uglavnom, ravnatelj je u toj suradnji najvažniji faktor; drugo od njega nismo ni očekivali.

I **Davora Brđanovića** već poznajemo sa stranica *Napretka*: prije nekoliko godina imali smo njegov članak o glazbenim preferencije učenika srednje glazbene škole. U međuvremenu je kolega doktorirao, čestitamo, ali se, kako sam kaže, *nije ništa poljepšao, pa ostavlja onu mrgodnu fotografiju od prošloga puta* (kladim se da ćete ju sad odmah ići pogledati ☺). Usput pročitajte što nastavnici glazbene škole misle o vrednovanju u nastavi glazbe; konkretno, o godišnjem ispitu sviranja instrumenta: provodi li se tako jer tako piše u pravilniku ili ga treba ukinuti jer je izvor stresa, ili...

Ako i jest izvor stresa, stres je u ovom (ispitnom) slučaju ograničen na učenike, njihove roditelje i učitelje. Međutim, kad se radi o reformi školstva, svi smo pod stresom! Svatko tko je nekad išao u školu osjeća se pozvanim ili prozvanim da o tome kaže svoje mišljenje a onda, dabome, očekuje i da se ono uzme u obzir. I tako se već godinama vrtimo u krug, bez pravih rješenja. Sva je sreća što imamo dobre, premda potplaćene, učitelje; učitelje koji su *kudikamo bolji, marljiviji, čestitiji i radišniji nego što se o tome govori i nego što im se želi priznati* – kaže naš predsjednik **Nevio Šetić** u pogovoru *Crvene knjige*, koja s *Plavom* i *Bijelom* čini treću knjigu trilogije priloga za raspravu i razumijevanje *obrazovne i kurikulne reforme u Hrvatskoj*. Kao što to kaže **Vladimir Paar**, jedan od urednika, u ovoj se publikaciji navode *neki važ-*

niji citati iz dosadašnjih stručnih recenzija članova Znanstvenoga vijeća za obrazovanje i školstvo Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti. Opsežnije su prikazani izvodi iz odabranih recenzija, onih koje su u Vijeće pristigle i bile razmatrane nakon predaje u tisak prethodne „Plave knjige” u izdanju Sveučilišta u Zagrebu (2016.) kao i neke recenzije koje prije nisu bile potpunije prikazane. Recenzije prijedloga Cjelovite kurikularne reforme u „Crvenoj knjizi“, koji je bio na javnoj raspravi, dali su članovi Znanstvenoga vijeća za obrazovanje i školstvo HAZU-a, koje je sve recenzije prosljedilo Ministarstvu znanosti, obrazovanja i sporta u okviru javne rasprave. Kompletan tekst svih recenzija, na više od tisuću stranica, dostupan je također preko interneta. Temeljna pozicija „Crvene knjige“ jest potreba reforme odgojno-obrazovnog sustava, ali takve reforme koja pritom treba biti izvediva i usmjerena na stvarne potrebe budućega razvoja Hrvatske. Stoga je pozornost osobito usmjerena na aspekt unapređenja odgoja i obrazovanja te viziju hrvatskoga školstva u funkciji razvoja gospodarstva i društva. Sve možete proučiti na http://hpkz-napredak.hr/wp-content/uploads/sites/387/2017/07/Prilozi-za-raspravu-o-obrazovnoj-i-kurikularnoj-reformi-Crvena-knjiga_kb.pdf – pa da ne kažete da ne znate (jer niste bili u školi).

Jadranka Stojković prikazuje knjigu *Leadership for change in teacher education (Vodstvo za promjene u obrazovanju učitelja)* što ju je uredila **Susan E. Elliott – Johns**, dekanica jednog fakulteta za obrazovanje učitelja u Kanadi. Ona je, naime, pozvala više svojih kolega dekan(ica) da podijele svoja osobna i profesionalna iskustva vezana uz vođenje takvog fakulteta, (re)strukturiranje učiteljskog obrazovanja i probleme marginalizirane uloge učitelja. Napisala sam da se sve zbiva u Kanadi?

Miljenko Hajdarović nam je poslao svoj osvrt na članak (prethodno priopćenje) *Facebook – nova obrazovna platforma u nastavi povijesti* što smo ga objavili u broju 3, 2015. godine. Osvrt je vrlo dobronamjeran i konstruktivan pa smo ga prosljedili autorima: **Sergeju Filipoviću** i **Andrei Vučetiću** a oni su, jednako lijepo, odgovorili pa ja više neću ništa dodavati – osim da cijelo uredništvo podržava ovakav stručni i uljudeni dijalog. A i drago nam je čuti da se *Napredak* čita ☺.

Što ste pročitali, pročitali ste: nemam ovdje ništa više za dodati – osim srdačne pozdrave.

Dubravka Miljković

